

Pensionsmyndigheten
Box 38190
100 64 Stockholm

Förslag till ändring av Pensionsmyndighetens föreskrifter (2010:6) om beräkning av bostadskostnad i ärenden om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd

Försäkringskassan anser att förslagen i stort är bra. Vi har några synpunkter. Vi begränsar yttrandet till de delar som berör vår verksamhet.

Sammanfattning

Försäkringskassan har synpunkter på förslaget till ändring av föreskrifterna. Synpunkterna gäller dels otydligheter kring vad som ska gälla om det varken finns en gemensam bostadskostnad eller en avtalad hyra, dels formuleringen av bestämmelsen i 21 c § där det inte tydligt framgår vad som menas med begreppet närstående vid tillämpningen av föreskrifterna.

Försäkringskassan har även synpunkter på konsekvensutredningen där vi anser att det saknas beskrivningar när det gäller begreppet närstående avseende de överväganden som gjorts när man kommit fram till att regeln ska tillämpas i de fall där sökandens barn eller sökandens förälder också bor i bostaden. Vi anser även att det krävs förtydliganden när det gäller beskrivningen av vilken bostadskostnad man ska jämföra med för att konstatera om den avtalade hyran är påtagligt högre eller lägre och i fråga om övergångsbestämmelserna. Vi gör en annan uppskattning när det gäller antalet ärenden som kan beröras hos Försäkringskassan.

Förslaget till ändring av föreskrifterna

Om det varken finns gemensam bostadskostnad eller avtalad hyra

Av 21 § första stycket framgår att om den sökande delar bostad och har gemensam bostadskostnad ska den beräknade bostadskostnaden fördelas lika mellan antalet boende personer i bostaden, en så kallad andelsberäkning. Av 21 § fjärde stycket och 21 a – 21 d §§ framgår vad som gäller om det finns en avtalad hyra.

Försäkringskassan anser att det inte på ett tydligt sätt framgår av föreskrifterna hur man ska hantera ett ärende där det varken finns en gemensam bostadskostnad eller en avtalad hyra.

Kravet på gemensam bostadskostnad är nytt jämfört med den nu gällande lydelsen. Det framgår dock inte på ett tydligt sätt vad som krävs för att kravet ”att ha gemensam bostadskostnad” ska vara uppfyllt. I konsekvensutredningen anges att andelsberäkningen ska göras när bostadskostnaden *delas* utan någon särskild

reglering av hyra parterna emellan. Som vi uppfattar detta krävs att bostadskostnaden delas på något sätt för att andelsberäkningen ska bli aktuell. Detta torde innebära att 21 § första stycket inte tillämpas när det inte sker någon fördelning av bostadskostnaderna mellan de personer som bor i bostaden, t.ex. om en person bor i bostaden utan att betala något för sitt boende. Av konsekvensutredningen framgår dock att bostadskostnaden för den sökande som har en inneboende som inte betalar något för sitt boende ska minskas utifrån huvudregeln om andelsberäkning vid delad bostad. Vi anser att bestämmelsen behöver förtydligas när det gäller vad som avses med kravet på gemensam bostadskostnad.

Bestämmelsen om närstående i 21 c §

I 21 c § första stycket anges att 21 § första stycket ska tillämpas trots att det finns en avtalad hyra, om hyresförhållandet avser eget barn eller förälder. Vidare anges att detsamma ska gälla om bostaden delas med andra närstående, förutsatt att sökandens barn eller sökandens förälder också bor i bostaden.

I bestämmelsens andra stycke finns en definition av vad som avses med närstående. Här anges att med närstående avses barn och förälder till sökandens barn eller till sökandens förälder, samt partner till sökandens barn eller till sökandens förälder.

Uttrycket ”andra närstående” i första stycket andra meningen tyder enligt vår mening på att de som avses i den föregående meningen, alltså eget barn eller förälder, är att anse som närstående. Dessa återfinns dock inte i definitionen i andra stycket. Utifrån definitionen av närstående i andra stycket skulle en far- eller morförälder vara närstående till sitt barnbarn, men inte till det egna barnet. Däremot skulle det egna barnets partner anses som en närstående.

Vi anser att bestämmelsen behöver förtydligas i detta avseende. Det behöver också förtydligas hur bestämmelserna i 21 § andra och tredje stycket hänger ihop med bestämmelsen i 21 c § om närstående.

Konsekvensutredningen

Undantag från avtalad hyra för närmast närstående

Som beskrivs ovan framgår av 21 c § att andelsberäkning ska göras trots att det finns en avtalad hyra, om hyresförhållandet avser eget barn eller förälder. Detsamma ska gälla om bostaden delas med andra närstående, om sökandens barn eller sökandens förälder också bor i bostaden. Det framgår inte av konsekvensutredningen vilka överväganden som har gjorts när man kommit fram till att regeln ska tillämpas i de fall där sökandens barn eller sökandens förälder också bor i bostaden, när det är fråga om att bostaden delas med andra närstående. Det framgår inte varför detta ska tillmätas betydelse i fråga om när en andelsberäkning ska göras.

Begreppet närstående finns i socialförsäkringsbalken (SFB) även om det inte är definierat där. Det framgår inte av konsekvensutredningen hur Pensionsmyndigheten har resonerat när man kom fram till den definition som framgår av förslaget.

Undantag vid påtagligt avvikande hyra

I 21 d § finns bestämmelser om att det trots att det finns en avtalad hyra ska en andelsberäkning göras i vissa fall. Det gäller när den avtalade hyran är påtagligt

högre eller påtagligt lägre än vad som utifrån faktiska boendeförhållanden vore en jämn fördelning av bostadskostnaden mellan antalet boende i bostaden. Försäkringskassan anser ett förtydligande behövs vad gäller jämförelsen med den bostadskostnad man ska utgå ifrån. Av konsekvensutredningen framgår att den nuvarande hanteringen, där den sökande kan behöva personliga uppgifter från bostadens ägare, kan ifrågasättas ur ett integritets- och personuppgiftsperspektiv. Beroende på hur jämförelsen ska göras med bostadskostnaden kan dock dessa uppgifter även fortsättningsvis behöva hämtas in. Ett förtydligande av vilken bostadskostnad som menas behövs därför.

Ikraftträdande m.m.

Av andra stycket framgår att äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla även för tid efter den 1 juni 2019 för ärenden som beslutats före ikraftträdandet. Försäkringskassan anser att det borde stå den 31 maj 2019 istället för den 1 juni 2019. Mot bakgrund av vad som framgår av tredje meningen och av övergångsbestämmelserna vore det bra om formuleringen i andra meningen ses över. Det som torde avses är att äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla för ärenden *där bostadstillägget är beräknat utifrån föreskrifternas lydelse före den 1 juni 2019*. Det är först när förmånens storlek ska omprövas av annan anledning än enbart med stöd av 103 kap. 3 § SFB som de nya föreskrifterna kommer att tillämpas.

Vem berörs av regleringen?

Försäkringskassan anser att den uppskattning som Pensionsmyndigheten har gjort om antalet ärenden som berörs av ändringarna hos Försäkringskassan är för lågt beräknad. Vi kommer att behöva utreda om det finns en avtalad hyra i samtliga ärenden där en ny ansökan lämnas in, exempelvis på grund av att hyran har höjts, och det kan bli aktuellt att tillämpa reglerna om avtalad hyra. Detta torde vara aktuellt i fler ärenden än den uppskattning som Pensionsmyndigheten har gjort. Vi uppskattar att det rör sig om cirka 1 500 personer som har bostadstillägg från Försäkringskassan och där dessa regler kan komma att tillämpas.

Försäkringskassan har inte några synpunkter på förslagen i övrigt.

Beslut i detta ärende har fattats av rättschef Mikael Westberg. Föredragande har varit de rättsliga experterna Ulrica Svedell.

Mikael Westberg

Ulrica Svedell